

РЕШЕНИЕ

№ 1319

гр. София, 21.11.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 1-ВИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на девети ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Елизабет Петрова

Членове: Катерина Рачева
Михаил Малчев

при участието на секретаря Павлина Ив. Христова
като разгледа докладваното от Михаил Малчев Въззивно гражданско дело № 20231000502280 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл. 258 и сл. ГПК.

С решение №2297/04.05.2023 г. по гр. д. №10701/2022 г. по описа на Софийски градски съд е отхвърлен като неоснователен частичния иск, предявен от Г. К. Н., с ЕГН:*****, срещу УМБАЛ „Проф. д-р Александър Чирков“ ЕАД, с ЕИК: 831605845, с правно основание чл. 79, ал. 1, вр. чл. 82 ЗЗД, с който се иска осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата от 30 000 лв., представляваща част от обезщетение за пропуснати ползи в размер на дължимото се възнаграждение по Договор № РД- 16-304/20.04.2021г. за възлагане на управлението на лечебно заведение - УМБАЛ „Света Екатерина“ ЕАД“ в общ размер на 155 925 лв., за периода от 12.07.2022 г. до 27.04.2024 г., ведно с лихва за забава в размер на законната лихва върху частично предявената част от главницата от датата на предявяване на иска - 13.10.2022 г. до окончателното изплащане на сумата.

Посоченото решение е обжалвано изцяло от ищеца Г. К. Н., действащ чрез процесуалния си представител. Във въззивната жалба се излагат подробни съображения, че решението в обжалваните части е неправилно, незаконосъобразно, необосновано, постановено в несъответствие със събраните доказателства. Твърди се, че изводите на първоинстанционния съд противоречат на изброени редица императивни разпоредби на Закона за

публичните предприятия, на Правилника за неговото прилагане и на Закона за лечебните заведения. Моли се решението да бъде отменено, а предявеният иск да бъде изцяло уважен. Прави се искане въззивният съд да присъди сторените пред двете съдебни инстанции разноски.

В установения от закона срок, въззиваемият и ответник в първоинстанционното производство - УМБАЛ „Проф. д-р Александър Чирков“ ЕАД, действащ чрез процесуалния си представител, е депозирал отговор на въззивната жалба. В него се излагат съображения за неоснователност на въззивната жалба. Моли се решението да бъде потвърдено.

Въззивната жалба е подадена в срока по чл. 259, ал. 1 ГПК от активно легитимирана страна в процеса против решение, подлежащо на въззивно обжалване, поради което е допустима и следва да бъде разгледана по същество.

Съгласно чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част.

Първоинстанционното решение е валидно и допустимо.

СОФИЙСКИЯТ АПЕЛАТИВЕН СЪД, след преценка на изложените от страните твърдения, доводи и възражения и на доказателствата по делото, съобразно разпоредбата на чл. 235 ГПК, приема следното:

Софийски градски съд е бил сезиран с иск, подаден от Г. К. Н., с ЕГН:*****, срещу УМБАЛ „Проф. д-р Александър Чирков“ ЕАД, с ЕИК: 831605845, с правно основание чл. 79, ал. 1, вр. чл. 82 ЗЗД, с който се иска осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата от 30 000 лв., представляваща част от обезщетение за пропуснати ползи в размер на дължимото се възнаграждение по Договор № РД- 16-304/20.04.2021г. за възлагане на управлението на лечебно заведение - Еднолично акционерно дружество „Университетска многопрофилна болница за активно лечение „Света Екатерина“ ЕАД“ в общ размер на 155 925 лв. за периода от 12.07.2022 г. до 27.04.2024г., ведно с лихва за забава в размер на законната лихва върху частично предявената част от главницата от датата на предявяване на иска - 13.10.2022 г. до окончателното изплащане на сумата.

Въззивният съд е обвързан само от наведените във въззивната жалба доводи за неправилност на първоинстанционното решение – арг. чл. 269, изр. 2 ГПК, поради което следва да се произнесе само в пределите на релевираните доводи във въззивната жалба, а служебно, само когато неправилно е приложена императивна материалноправна разпоредба.

От приетите в първоинстанционното производство писмени доказателства се установява, че с протоколно решение № РД-16-301/20.04.2021 г., на основание чл. 221, т. 4, чл. 219, ал. 2 и чл. 232а, във вр. с чл. 62, ал. 3 и чл. 63, ал. 3 от Закона за лечебните заведения (ЗЛЗ), чл. 15, ал. 1, 3, чл. 21, ал. 1 и чл. 22, ал. 2 от Закона за публичните предприятия (ЗПП),

след проведен конкурс, за членове на СД на Еднолично акционерно дружество „Университетска многопрофилна болница за активно лечение „Света Екатерина“ ЕАД“ са назначени проф. д-р Г. Н., Н. Б. - К. и А. Д.. Новият състав на СД е вписан в Търговския регистър на 27.04.2022 г. С членовете на СД е сключен договор за управление и контрол № РД. 16-304/20.04.2021 г. за срок от три години от датата на вписване на членовете на СД в ТР. С протоколно решение № 323 от 21.04.2021г. СД избира за изпълнителен член на СД проф. д-р Г. Н..

С протокол № РД-16-123/05.07.2022 г. упражняващата правата на държавата като едноличен собственик на капитала - проф. А. С. - министър на здравеопазването, предсрочно освобождава като членове на СД проф. д-р Г. Н. и Н. Б. — К.. Като основание за прекратяване на правомощията им по договора за управление са посочени чл. 20, т. 6 от договора (на това основание договорът се прекратява при тежко нарушение или системно неизпълнение на служебните задължения) и констатациите по одитен доклад за извършен извънпланов одитен ангажимент за консултиране № ВО-ИОАК-14/27.05.2022 г.

Безспорно е между страните, че ответното дружество УМБАЛ „Проф. д-р Александър Чирков“ ЕАД е едноличното акционерно дружество, с държавно имущество, представляващо публично предприятие по смисъла на чл. 2 от Закона за публичните предприятия (ЗПП), в което правата на едноличния собственик на капитала се упражняват от министъра на здравеопазването, в качеството му на принципал. С разпоредбата на чл. 21, ал. 1 ЗПП е предвидено, че членовете на органите за управление на публичните предприятия се избират и назначават след провеждане на конкурс по реда на Правилника за прилагане на закона за публичните предприятия (ППЗПП). Членовете на СД са членове на органа за управление по смисъла на § 1, т. 13 от Допълнителните разпоредби на ЗПП. С оглед на това и на основание чл. 37, ал. 1 -2 ППЗПП същите се избират и назначават по ред, определен от упражняващия правата на държавата в тях. Във връзка с това правилно е съобразено от първоинстанционния съд, че ЗПП е специален по отношение на Търговския закон в частта до приключване на конкурсната процедура, като условията и редът за провеждане на конкурс за избор на членовете на управление се уреждат в Правилника за прилагане на този закон.

За неуредените въпроси относно освобождаването на членовете на съвета на директорите, съответно на надзорния съвет, в ЗПП и правилника за неговото приложение се прилагат общите правила в ТЗ. Съгласно чл. 233, ал. 4 ТЗ, членовете на съвета на директорите и на надзорния съвет могат да бъдат освободени от длъжност и преди изтичане на мандата, за който са избрани. Това правомощие е предоставено единствено на преценката за целесъобразност на общото събрание (ОС), съответно на едноличния собственик на капитала. Тази свобода е императивно уредена от законодателя, и тя произтича от свободната оттегляемост на мандата, като в тази насока липсват ограничения в специалния закон - ЗПП. Предвидената в

ТЗ свободна оттегляемост на овластяването не би могла да бъде ограничавана, или поставяна в зависимост от виновно неизпълнение на задължения на члена на СД, нито пък е налице законодателно изискване за мотивиране на решението на общото събрание за освобождаване на членовете на съвета на директорите. Разпоредбата на чл. 24 ЗПП урежда основания за виновно прекратяване, но не изключва императивния принцип за неограничена оттегляемост на мандата. В тази насока необосновани са твърденията на въззивника, че мандатът на членове на СД може да бъде прекратен само поради виновно неизпълнение на своите задължения.

За по-голяма яснота следва да се посочи, че предназначението на договора за възлагане на управление е да детайлизира вътрешните отношения между изпълнителния член на СД, при едностепенната система на управление на АД, и търговското дружество. Сключването на този договори не е предпоставка за конституирането на органа на дружеството, тъй като основната част от отношенията са уредени в закона. Мандатното правоотношение с членовете на СД възниква от решението на ОС по чл. 221, т. 4 ТЗ, като в чл. 244, ал. 7, изр. 2 ТЗ е предвидена факултативна възможност за сключване на писмен договор. При прекратяване на органното представителство на изпълнителен член на СД, включващо и упражняване на управленски функции, по необходимост се прекратява и този договор. Той вече не може да обслужва правоотношението, което е прекратено, поради което договърът би останал без основание - в конкретния случай изпълнителният член на СД вече не може да изпълнява своите договорни задължения да представлява и управлява дружеството.

В случая е безспорно, че между страните по делото е било възникнало материалното правоотношение. В тази връзка правата и задълженията на изпълнителния член, както и обемът на представителната му власт, са регламентирани в чл. 235, ал. 1 и ал. 5 ТЗ, чл. 236, ал. 2 ТЗ, чл. 237 ТЗ. С договора за управление могат да бъдат поети и допълнителни задължения - например за постигане на определен стопански резултат, допълнително възнаграждение на изпълнителния член и други детайли на отношенията им, но без да се засяга установеното в закона съдържание на договорното правоотношение. Принципалът - възложител по процесното мандатно правоотношение, е компетентен да вземе решение за избиране и освобождаване на членове на СД на ответното дружество съгласно посочените вече - чл. 221, т. 4 ТЗ, във вр. с чл. 232а ТЗ и чл. 147, ал. 2 ТЗ. Поради това и решението, обективизирано в протокол № РД-16-123/05.07.2022 г. на упражняващата правата на държавата като едноличен собственик на капитала - министър на здравеопазването, ищецът да бъде освободен като член на Съвета на директорите и предсрочно да бъде прекратен сключения с него договор за възлагане на управлението на дружеството, е в правомощията на същата. Същото решение е категорично и ясно, като е взето в предвидената от закона писмена форма. Ирелевантни за действието на прекратяване на мандатното правоотношение са конкретните причини. Правата на

управляващия и представляващия, който не е съдружник, произтичат от мандатното правоотношение и са ограничени в неговите рамки. Овластяването на изпълнителя по мандатното правоотношение може да бъде оттеглено по всяко време, без обвързване с основания за освобождаване. Това заключение може да се основе на чл. 141, ал. 4 ТЗ и съдебната практика на ВКС (решение № 234/23.12.2016 г. по т. д. № 54/2016 г., I т. о., решение № 247/11.01.2013 г. по т. д. № 46/2012 г., II т. о., определение по ч. т. д. № 1627/2022 г., определение по ч. т. д. № 286/2023 г. II т. о. и др.) , която се споделя от настоящия съдебен състав.

В разглеждания случай относно предсрочното прекратяване на процесния договор за управление следва да намери приложение втората хипотеза на чл. 287 ЗЗД. В тази насока след оттегляне на поръчката липсва престация от страна на довереника, за която би се дължало възнаграждение. Претендираното обезщетение, съизмеримо с възнаграждението, не се дължи, тъй като оттеглянето не представлява хипотеза на неизпълнение по смисъла на чл. 79, ал. 1 ЗЗД. В този смисъл е практиката на ВКС, например обективирана в решение № 72 от 30.06.2010 г. по т. д. № 740/2009 г., I т. о., която според настоящият съдебен състав е напълно обоснована. При прекратяване на действието на договори, като процесния, поради оттегляне на поръчката, съгласно чл. 288 ЗЗД е изключено право на обезщетение за последващия прекратяването период в размер на възнаграждението, уговорено за периода на действие на договора. С цитираната разпоредба законодателят е въвел задължение за доверителя при оттегляне на поръчката да заплати на довереника направените до момента разходи по изпълнението ѝ, както и възнаграждение за извършената работа до оттеглянето на поръчката, като не се дължи възнаграждение за периода след оттегляне на поръчката. Това е така, поради обстоятелството, че законодателят борава с понятието „възнаграждение“, а такова се дължи за извършена работа. След оттеглянето на поръчката, липсва престация от страна на довереника, за която би се дължало възнаграждение. Както вече беше изтъкнато в случая не може да възникнат вреди от неизпълнение на договора съгласно чл. 79, ал. 1 ЗЗД вр. с чл. 82 ЗЗД. Същият безспорно е прекратен. Дори да приемем тезата на въззивника за неправомерното му прекратяване, тогава също не би възникнало право на претендира обезщетение за вреди от неизпълнение. Липсва правна разпоредба, която да предвижда, че при неправомерно предсрочното прекратяване на мандата на членовете на СД, на тях им се дължи обезщетение в размер на сбора от дължимите възнаграждения за периода от прекратяването до край на срока на договора за управление. Освен това в процесния договора за управление липсват уговорки, според които при предсрочно прекратяване на изпълнителя се дължи обезщетение за оставащия срок на договора. От граматическото и логическо тълкуване на клаузите му, не може да се изведе подобно задължение за заплащане на обезщетение. Други доказателства за уговорено обезщетение при прекратяване на процесния договор, преди изтичане на срока му, не са представени по делото.

Ирелевантни са основните оплаквания, релевирани във въззивна жалба, които се отнасят изцяло към неправомерното прекратяване на процесния договор, поради липсата на предпоставките по чл. 24 ЗПП. На първо място обезщетение, съизмеримо с възнаграждението не се дължи, тъй като при оттеглянето не сме изправени пред хипотезата на неизпълнение по смисъла на чл. 79, ал. 1 ЗЗД, както бе посочено по-горе. Освен това ако действително договорът е неправомерно прекратен, както твърди въззивника, това не може да доведе до възникване на претенция за процесното обезщетение. При такава хипотеза изпълнителят по договора би могъл да претендира евентуално само негативни вреди, които са предизвикани, не от неизпълнение, а от предсрочното прекратяване на договора. Такива евентуално вреди няма как да имат характера и размера на претендираните такива, предявени с исковата молба. Следва отново да се заяви за по-голяма яснота, че според настоящият съдебен състав договорът не е прекратен неправомерно от страна на принципала. Също така са неправилни доводите на въззивника, че договорът за управление може да бъде прекратен предсрочно единствено на изброените основания в чл. 24 ЗПП. Твърденията в тази насока не почиват на приложимата нормативна уредба, нито на съдържанието на процесния договор. Напротив, изброяването на прекратителни основания в чл. 24 ЗПП не е изчерпателно. Процесният договор, който касае учредяването на мандат за управление, съгласно чл. 287 ЗЗД може винаги да бъде прекратен поради оттегляне на поръчката. След прекратяването му отпада основаниято за заплащане на уговореното месечно възнаграждение от страна на доверителя.

При така приетите за изяснени правнорелевантни обстоятелства и изложените правни съображения и настоящата съдебна инстанция достига до категоричния правен извод, че предявеният иск е неоснователен.

Тъй като правният извод, до който настоящата съдебна инстанция достига, съвпада изцяло с крайните правни съждения на първоинстанционния съд, въззивната жалба следва да бъде оставена без уважение, а обжалваното решение да бъде потвърдено.

По разноските:

С оглед изхода на правния спор пред въззивната инстанция на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, във вр. с чл. 273 ГПК в полза на въззиваемата страна се дължат разноси, но тъй като такива не се претендират, то въззивният съд не следва да се произнася по този въпрос.

Воден от изложеното, Апелативен съд – София

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение №2297/04.05.2023 г. по гр. д. №10701/2022

г. по описа на Софийски градски съд.

Решението може да се обжалва с касационна жалба пред Върховния касационен съд по правилата на чл. 280 ГПК в 1-месечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____